Номінація «Розробка уроку зарубіжної літератури для 10–11 класів»

Тетяна Блужан,
завідувач навчально-методичного кабінету,
викладач зарубіжної літератури,
вища кваліфікаційна категорія,
комунальний заклад
Сумської обласної ради «Сумський фаховий медичний коледж»

«Ефект Кафки»: лабіринт відчуження

Інтермедіальний аналіз новели Ф. Кафки «Перевтілення» у дзеркалі експресіонізму (11 клас)

УДК 373.5.016:821.09(436)(092)КАФКА
https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.3.371519

Концепція: «Література крізь призму мистецтва».

І. Етап «Сенсорне занурення» (Вхід у тему).
Замість звичайного переклику — аудіовізуальний старт.

1. Аудіофон: Тиха, тривожна музика (https://surl.li/cnflcq або https://surl.li/fddqno)

2. Візуальний ряд: На екрані слайд-шоу з робіт *Френсіса Бекона* та *Едварда Мунка*.

***3. Вправа «Перша реакція»*:** здобувачі освіти за допомогою смартфонів (Mentimeter або Padlet) пишуть одне слово-асоціацію до побаченого (https://www.menti.com/alkys7h9kcpy).

© Тетяна Блужан, 2026

Викладач. Ці художники малювали страх до того, як Кафка його описав. Сьогодні ми з'ясуємо, як звучить і який вигляд має самотність.

ІІ. Етап «Літературна детекція та Живопис» (Аналіз).

Робота в групах за методом «Мистецьких паралелей».

Група 1 «Мистецтвознавці»: порівняння опису перевтілення Грегора з полотном Мунка «Крик».

З а в д а н н я . Знайдіть у тексті «звукові» ефекти (крик матері, шипіння батька) та поясніть, чому картина Мунка вважається «німим криком» Грегора.

Група 2 «Архітектори простору»: аналіз кімнати Грегора.

Інтерактив: Використання онлайн-дошки (Jamboard/Canva), де здобувачі освіти мають «захаращити» віртуальну кімнату Грегора предметами-символами (замки, газета, яблуко, рамка з дамою в хутрі).

Зв'язок: Як замкнений простір у кіно (використання низької стелі, тісних кадрів) підсилює клаустрофобію героя?

ІІІ. Етап «Екранна інтерпретація» (Cinema Lab).

1. Перегляд двох контрастних уривків:

1. Фрагмент 1: Сюрреалістична екранізація (наприклад, К. Саядана або В. Фокіна). https://www.youtube.com/watch?v=jDvqgAuZZy0&t=3291

2. Фрагмент 2: Театральна постановка (наприклад, з Бенедиктом Камбербетчем або інша сучасна версія). https://www.youtube.com/watch?v=VY4MW91aclc

2. Дискусія «Режисер vs Автор». Кафка забороняв малювати комаху на обкладинці. Чому? Чи не «вбиває» екранізація нашу уяву, показуючи монстра занадто детально?

3. Творче моделювання (Елемент «Virtual Lab»). За допомогою ШІ-генераторів зображень (Midjourney/DALL-E) здобувачі освіти створюють свій варіант «Грегора-комахи», який би НЕ був огидним, а викликав жаль.

IV. Етап «Психологічний практикум» (Soft Skills).
Метод «Шість капелюхів мислення» (Едвард де Боно).
Білий: Факти — як саме змінилося життя родини фінансово?
Чорний: Критика — чи мав Грегор право здатися?
Червоний: Емоції — що ви відчули, коли Грегора поранили яблуком?
Жовтий: Оптимізм — чи є в смерті Грегора «світло» для його сестри Грети?
Зелений: Креатив — якби події відбувалися сьогодні, на що перетворився б Грегор? (Блогер-вигнанець, людина в депресії?).
Синій: Висновок — чому цей твір є «дзеркалом» для кожного з нас?

V. Фінал: «Цифровий маніфест».
Замість висновків викладача.
З а в д а н н я. Створити сторіз або короткий відео-рілс «Зарубіжна література: Кафка за 30 секунд».
Зміст: Поєднати картину експресіоніста, ключову цитату з новели та сучасний трек. Це і є кінцевий продукт формування естетичного смаку — здатність синтезувати мистецтва.

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ:
https://app.bookcreator.com/library/-OObgWqMq5OEt1Mo5Cu5/vTc8JIuNQBUGbmCId28wAjiwi2F2/So1tw2a-RkKhW5P4n-vg4w/BZAwkCPHSwKU16dtUYM6OA

Номінація «Розробка уроку інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) для 5–9 класів НУШ»

Вікторія Тусик,
учитель зарубіжної літератури,
Слободехівська гімназія імені Дмитра Квецка
Витвицької сільської ради територіальної
громади Калуського району Івано-Франківської області

Що є справжнім багатством людини? Порівняння образів Герасима Калитки («Сто тисяч» І. Карпенка-Карого) і Гобсека («Гобсек» О. де Бальзака) (9 клас)

УДК 373.5.016:821.09.161.2»18/19»(092)КАРПЕНКО-КАРИЙ+373.5.016:821.09(44)(092)БАЛЬЗАК
https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.3.371522

Тема уроку: Іван Карпенко-Карий. П'єса «Сто тисяч». Образ Герасима Калитки: ставлення до землі, праці й грошей, відсутність справжніх цінностей. Паралелізм з образом Гобсека в О. де Бальзака.

© Вікторія Тусик, 2026

Мета:

- **навчальна:** узагальнити та систематизувати знання учнів про образи Герасима Калитки та Гобсека; удосконалювати вміння аналізувати художній твір, характеризувати персонажів та проводити компаративний аналіз творів української та зарубіжної літератур.
- **розвивальна:** розвивати критичне та асоціативне мислення, уміння висловлювати й аргументувати власну думку, порівнювати літературних персонажів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між вчинками героїв та їхніми життєвими наслідками;
- **виховна:** узагальнити та систематизувати знання учнів про образи Герасима Калитки та Гобсека;